

Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske

Mål

SKYDDA SKOGENS, ODLINGSLANDSKAPETS OCH VATTNETS VÄRDE FÖR BIOLOGISK PRODUKTION OCH RÅVARUPRODUKTION SAMTIDIGT SOM DEN BIOLOGISKA MÅNGFALDEN, KULTURMILJÖVÄRDEN OCH SOCIALA VÄRDEN VÄRNAS.

Bakgrund

Vänersborg ligger i en bygd där människan levt av fiske och vad marken kan ge sedan urminnes tider.

Jord- och skogsbruket, är idag en del av kommunens näringsliv och en förutsättning för en levande landsbygd. De stora jordbruksområdena är Dalbo - och Tunnhemsslätterna.

Den svenska skogspolitiken har två lika viktiga mål - ett produktionsmål och ett miljömål. Sammanfattningsvis innebär de att skogen och skogsmarken är en nationell tillgång som ska utnyttjas effektivt, så att den ger en uthållig och god avkastning, samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras.

Det svenska jordbruket skall bidra till en ökad livsmedelssäkerhet och en trygg livsmedelsförsörjning. Jordbruket skall vara ekologiskt (resursbevarande, miljöanpassat och etiskt godtagbart) och ekonomiskt (produkter av hög kvalitet till rimliga priser) hållbart.

Nuläge

I Vänersborg är cirka 34 procent av ytan åkermark. Cirka 3 procent är sysselsatta inom näringarna jordbruk, skogsbruk och fiske. Antalet sysselsatta som är beroende av jord och skogsbruk är betydligt större och uppgår till cirka 17 procent av de sysselsatta.

Jord- och skogsbruket och deras binärningar har stor betydelse för landsbygdsutvecklingen.

Endast ett fåtal fiskare har idag fiske som hel- eller deltidssysselsättning.

Jord- och skogsbrukslandskapet, som innehåller mycket av vår kulturhistoria är viktigt för friluftslivet. Jord- och skogsbruket har stor betydelse för landskapsbilden, naturvården samt naturens ekologiska funktioner.

Skogsbruk

Skogsbruksmark är av nationell betydelse och skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt skogsbruk (miljöbalkens hushållningsbestämmelser). Skogsmarken utgör cirka 35 procent av vår yta.

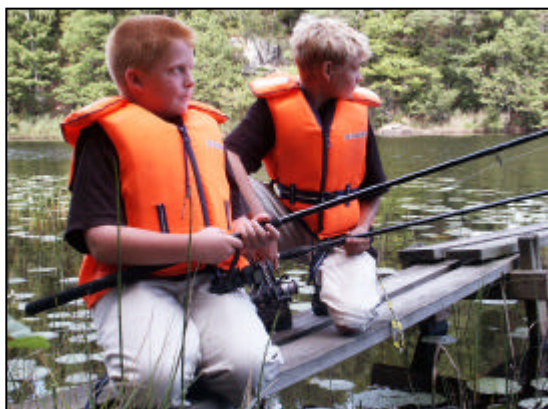
Jordbruk

Jordbruksmark är av nationellt intresse och brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk (miljöbalkens hushållningsbestämmelser). Dalboslätten och slättmarkerna kring Västra Tunhem tillhör Sveriges mest bördiga jordbruksområden och

Rapsfält vid Nuntorp, Brälanda.

förutsättningarna för jordbruk är goda. Strukturutvecklingen inom jordbruket de senaste decennierna har inneburit färre men större jordbruksföretag. I takt med allt större investeringar i teknik har jordbrukarna specialiserat sig inom områden som spannmål, mjölkproduktion och svinuppfödning. Inom EU tillämpas den gemensamma jordbrukspolitiken CAP (Common Agricultural Policy).

Fiske i Hallsjön.

Fiske

Mark- och vattenområden som har betydelse för yrkesfisket eller för vattenbruk skall så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringarnas bedrivande (miljöbalkens hushållningsbestämmelser).

Fiske delas in i yrkesfiske/vattenbruk och fritidsfiske. Fisket är en viktig del av kommunens underlag för utveckling av turism.

Både yrkesfisket och fritidsfisket har intresse av att det finns tillräckligt med fisk i Vänern. Tillgången på fisk är beroende av vattenkvaliteten och tillgången till lekområden. Vissa fiskarter, som t ex Gullspångslax har inte längre några naturliga lekplatser och stammen kan hållas vid liv enbart genom inplantering.

De erforderliga bottarna, som skulle göra detta möjligt finns inte längre.

Dättern är en viktig förutsättning för fisket. Till skydd för gösen är Vänerns viktigaste lek- och uppväxtområden för gös. Dättern är fredat område där fiske efter gös är förbjudet och andra restriktioner avseende fiske gäller under viss tid.

Jakt

Jakten har stor betydelse som fritidsaktivitet för många kommuninvånare. Den ger även markägare inkomster i form av jaktarrende eller vilt. Vårt kanske viktigaste område för jakt är Halle och Hunneberg som varit jaktområde för kungligheter sedan 1500-talet. Det är viktigt att goda viltstammar finns och förvaltas väl.

Tätorts nära skog i Dalbobergen.

Så når vi målen

Det är viktigt att skydda jord- och skogsbruksmark från åtgärder som förhindrar rationella brukningsenheter. En levande landsbygd och ett öppet odlingslandskap nås bland annat genom en positiv syn på bosättning på landsbygden och kompletterande sysselsättningar till jord- och skogsbruket.

Vid lokalisering av bebyggelse och anläggningar tas hänsyn till jordbruket.

Skogsbruk

Skogsbruket i tätorts nära skogar bedrivs med hänsyn till friluftslivet. Upprätthålla och skapa sammanhängande grönområden mellan större

skogsområden så att skogens växter och djur har utrymme att utvecklas till livskraftiga bestånd.

- Bevara och utveckla befintliga tätorts nära skogsmarker.
- Stödja och uppmuntra skogsbrukets utveckling.
- Arbeta för att minska växtnärläckage från skogsmark.

Jordbruk

Minska läckaget av näringsämnen utmed diken och vattendrag. Införa skydds zoner och våtmarker på kommunägd mark. Hålla ängs- och hagmarker öppna.

- Verka för en livskraftig livsmedelsproduktion och förädling.
- Stödja åtgärder som gynnar bevarande av åkermark och naturlig betesmark.
- Minska läckage av växtnärläckage runt sjöar och vattendrag.

Fiske

Planera friluftslivets fasta anläggningar och aktiviteter på ett sådant sätt att de inte begränsar yrkesfiskets möjligheter att utnyttja fiskevatten samt ta hänsyn till yrkesfisket och reproduktion av fisk inom följande områden: Brandsfjorden - Dättern och Vänerås

Jakt

Viltvårdande insatser är en förutsättning för att bibehålla goda förutsättningar för jakt i kommunen. En stor del av detta arbete görs ideellt av jägare. Vårda våtmarker och andra områden som har betydelse för jakt.

Konsekvenser

Översiktsplanen innehåller inga egentliga förändringar i mark- och vattenanvändning med avseende på jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske.

Hänsyn till areella näringarna innebär bland annat uppmärksamhet på skyddsavstånd för att näringarna ska ges möjlighet att utvecklas.

Förutsättningar för satsningar på god service i de mindre tätorterna innebär vid planering att mark avsätts för olika serviceändamål (handel, vård, omsorg, skola) och att attraktiva boendemiljöer med goda kommunikationer skapas.

Ett ökat befolkningsunderlag ger ökade förutsättningar för service. Skogens värde för biologisk mångfald och friluftsliv betonas.

För att uppnå flera av målen krävs insatser för att stimulera till landskapsvårdande och miljöförbättrande åtgärder och för att stärka den

lokala livsmedelsproduktionen och livsmedelsmarknaden. Det kan handla om information, utbildning och rådgivning lika väl som ekonomiska insatser. Markanvändningen för friluftslivet får inte begränsa yrkesfiskets möjligheter.

Målen innebär en satsning på fiskevårdande åtgärder som ger förbättrade förutsättningar för yrkesfiske och fritidsfiske.

Fritidsfisket kan innebära stora möjligheter för turismutveckling. I ÖP har områden viktiga för fiske och reproduktion av fisk uttalats, vilket betyder uppmärksamhet på faktorer som kan försämra förhållandena för fisken.

Viltvårdande insatser är många gånger avgörande för att ha kvar goda viltstammar, stödutfordring med mera.

Våtmarker vårdas för att bibehålla ett rikt fågelliv som även kommer jakten tillgodo.